

השפעתו של חוק הריכוזיות ויישומו בפועל

קול קורא להתייחסות הציבור – ינואר 2021

לקוחות יקרים,

החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013 (להלן "חוק הריכוזיות") נחקק בשנת 2013 במטרה להתמודד עם תופעת הריכוזיות במשק, וכלל "פתרונות" גולטוריים ייחודיים המתמקדים ב-3 היבטים עיקריים:

- 1. הקצאת זכויות** - חיוב גולטורים המקצים זכויות בתחומי תשתיות חיוניים (למשל הקצאת רישיונות ויחידושם) לשקול שיקולי ריכוזיות כלל משקית ותחרותיות ענפית.
- 2. הגבלת השליטה בחברות מבנה פירמידלי** - איסור על חברת "שכבה שנייה" לשלוט בחברת "שכבה" אחרת.
- 3. הפרדה בין תאגידים ראליים משמעותיים ובין גופים פיננסיים משמעותיים** – איסור על תאגידים ריאליים משמעותיים (תאגיד שמחזור מכירותיו או האשראי הכולל עולה על 6 מיליארד ₪) להחזיק בגופים פיננסיים משמעותיים (גוף שעיסוקו ניהול נכסים פיננסיים של לקוחות אשר כלל נכסיו עולה על 40 מיליארד ₪).

ביום 28 בדצמבר 2020, ובהמשך להוראת החוק לפיה בתום 6 שנים מפרסום החוק ולאחר שכלל הוראותיו נכנסו לתוקף, יוקם צוות לבחינת יישום הוראות פרק ההפרדה בין תאגידים ריאליים משמעותיים ובין גופים פיננסיים משמעותיים, פורסם קול קורא לקבלת התייחסות הציבור בנוגע להשפעות יישום פרק זה וסוגיות נוספות בחוק על רמת הריכוזיות במשק.

הקול הקורא מתפרסם על רקע מחקר שפורסם לאחרונה על ידי הרשות לני"ע ומצביע בין היתר על ריכוזיות הולכת וגוברת של המשקיעים המוסדיים בישראל, עלייה בריכוזיות הנכסים המנוהלים בידי הגופים הפיננסיים הגדולים ובענף הפנסיה ועוד (לינק למחקר [כאן](#)).

מחקר זה והפתרונות הרגולטורים המוצעים במסגרתו (עידוד כניסת משקיעים מוסדיים זרים ובפרט לפלחי שוק המנוהלים בלעדית על ידי מוסדיים מקומיים, עידוד הקמת משקיעים מוסדיים נוספים, הקטנה נוספת של נתח בעלי שליטה בחברות נסחרות ועוד) מונחים גם הם בפני צוות היישום ועשויים להשפיע על מסקנותיו, ומכאן שיש לטעמנו חשיבות רבה בהשמעת קולן של החברות בהקשר זה.

על פי הניסיון שנצבר במשרדנו, חלק מהוראות החוק מקשות שלא לצורך על תפקודן השוטף של חברות שונות ואינן נחוצות להגשמת תכלית החוק בכלל ופרק ההפרדה בפרט.

כך למשל, בהתאם להוראות החוק, חל איסור על נושא משרה או אדם השולט (או מקורבים לו) בתאגיד ריאלי משמעותי לכהן כדירקטור בגוף פיננסי משמעותי, מתוך מטרה למנוע ניגודי ענייניים בעת קבלת החלטות דירקטוריון הגוף הפיננסי.

איסור זה נועד להגשים את תכלית פרק ההפרדה ולמנוע זיקה במגנוני קבלת ההחלטות של תאגידים ריאליים וגופים פיננסיים (האחראים על המקורות הפיננסיים למשק) מחשש כי הדבר עשוי להוביל להקצאה לא יעילה של אותן מקורות (למשל הקצאת אשראי והבטחת מקורות פיננסיים זמינים לאותו תאגיד על חשבון אחרים) ולפגיעה בתחרות (למשל העברת מידע על לווים של הגוף הפיננסיים המתחרים בתאגיד הריאלי).

יחד עם זאת, החלת איסור זה גם ביחס לדירקטורים חיצוניים בלתי תלויים בשני תאגידים כאמור שמעצם הגדרת תפקידם אינם בעלי זיקה כלכלית לחברה ואינם מושפעים מאינטרסים של בעלי השליטה ולכן אינם מצויים בניגוד עניינים, מביאה בפועל לקושי באיתור וגיוס דירקטורים ראויים בגופים אלו ומהווה רגולציה עודפת שאינה מוצדקת ואינה נחוצה להגשמת תכלית החוק.

הקול הקורא הינו גם הזדמנות להעלות סוגיות אחרות בחוק עמן מתמודדות חברות במשק וצפויות להיבחן במסגרת דיוני צוות היישום, כגון הצורך בשינוי המדדים לקביעת ריכוזיות או החלת ההגדרה על גופים נוספים (כגון פלטפורמות דיגיטליות וקרנות השקעה); הקצאת זכויות; השפעות החוק ויישומו על המשק; מגנונים להפעלת כוח מיקוח כלפי קובעי מדיניות ועוד.

ניתן להגיש התייחסויות לקול הקורא עד ליום 18 בינואר 2021.
נשמח לסייע לכם בהגשת התייחסות כאמור.
לינק לקול הקורא – [כאן](#).

המידע האמור לעיל הינו מידע כללי ותמציתי בלבד, הוא אינו מהווה חוות דעת או ייעוץ משפטי ויש לקבל עצה מקצועית נפרדת בטרם נקיטת פעולה משפטית או אחרת בקשר עם הנושאים אותם סקרנו.

צוותי מחלקת שוק ההון ומחלקת תחרות ישמחו לעמוד לרשותכם בכל שאלה:

שיראל גוטמן - עמירה, שותפה
ראש מחלקת תאגידים, ניירות ערך ושוק ההון
shirel@agmon-law.co.il
03-6078607

מתן מרידור, שותף
ראש מחלקת תחרות
meridor@agmon-law.co.il
03-6078607

איריס ציבולסקי - חביליו, יועצת
irisc@agmon-law.co.il
03-6078607

מורן אומן, שותפה
moran@agmon-law.co.il
03-6078607

ליאור נגר, עורך דין
liorn@agmon-law.co.il
03-6078607